

Розділ 2

Інноваційні процеси в економіці

Механізм партисипативного фінансування місцевого розвитку: сутність та соціально-економічні наслідки

Ю. М. ПЕТРУШЕНКО¹

Дефіцит фінансових ресурсів, необхідних для вирішення проблем життєдіяльності українських місцевих спільнот актуалізує питання розробки нових фінансових механізмів, які б дозволили розширити фінансову базу місцевого розвитку. У даному дослідженні аналізується ефективність партисипативного фінансування, як одного із таких механізмів. Дослідження впливу механізму партисипативного фінансування проекту Європейського Союзу та Програми розвитку ООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» на соціально-економічний розвиток українських територіальних громад дозволив зробити висновок, що спосіб фінансування виступив тим інститутом, який мотивував місцеві спільноти до самоорганізації, ініціативної діяльності та плідної співпраці з владою. Результати аналізу засвідчили позитивний вплив партисипативного фінансування як на економічні показники розвитку місцевих громад в короткостроковій перспективі, так і на характеристики соціального капіталу громад, що може стати фактором дострокового економічного розвитку. Цей висновок підтверджують регіональні експерти – у цілому схему партисипативного фінансування вони оцінюють як ефективну. Головна цінність цієї моделі фінансування у синергетичному ефекті – всі учасники отримують результат, який кожен окремо не зміг би досягти.

Ключові слова: партисипативне фінансування, місцевий розвиток, територіальна громада, соціальний капітал.

УДК 336.02:330.341:332.14

JEL коди: G32, H72, O18, R5

Вступ. Середина ХХ століття ознаменувалася впровадженням та просуванням ідеології місцевого розвитку, орієнтованого на участь громад, у багатьох містах США, Великобританії, Німеччини та інших європейських країн. Ця ідеологія означає зміни у відносинах між пересічними громадянами та представниками влади і передбачає участь пересічних громадян у прийнятті рішень, що стосуються їх життя. Вона починається з принципу, що в будь-якому суспільстві є знання, досвід та ресурси, які при правильному використанні можуть бути направлені в колективні дії задля досягнення бажаних цілей розвитку громад.

Особливої актуальності підхід до місцевого розвитку, що передбачає активну участь територіальної громади, набуває для країн, що відчують гостру нестачу державних

¹ Петрушенко Юрій Миколайович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії Сумського державного університету.

фінансових ресурсів. Цей підхід дозволяє вирішувати проблеми місцевого розвитку на основі партисипативного фінансування (*participative financing*), яке передбачає можливість використання фінансових ресурсів не тільки держави, але й місцевих громад, бізнесу та інститутів громадянського суспільства.

Постановка проблеми. Практика орієнтованого на розвиток громад підходу, що сприяє місцевому соціально-економічному розвитку, його важливість і позитивні результати почали обговорюватись у світовій науковій літературі починаючи з другої половини XX століття і продовжують активно обговорюватись у XXI столітті: Chase R., Holmemo C. [4], Dongier P., Domelen J. V., Ryan A., Wakeman W., Bebbington A., Polski M. [5], Hardin G. [7], Mansuri G., Rao V. [10], Olson M. [11], Ostrom E. [12], Tanaka S., Singh J., Songco D., Maclean J. [13], Walker T. F. [14].

У роботах цих науковців стверджується, що підхід, орієнтований на залучення громад до місцевого розвитку, підвищує економічну ефективність надання послуг та використання активів у таких секторах, як інфраструктура, освіта, мікрофінансування та раціональне використання природних ресурсів. Підхід до місцевого розвитку, орієнтований на громаду, дозволяє залучити до місцевого розвитку фінансові ресурси окремих громадських груп, але і надає право голосу при визначенні пріоритетів розвитку в таких групах, які зазвичай виключаються з процесу прийняття рішень на місцевому рівні.

В Україні підхід, орієнтований на участь громад, використовувався ПРООН під час реалізації проектів «Програма інтеграції і розвитку Криму» (1995–2007), «Програма відродження і розвитку» (2002–2007), «Програма муніципального врядування і сталого розвитку» (2004–2007), «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» (розпочався у 2007 році). Фінансовий механізм останнього проекту став об'єктом нашого аналізу.

Метою дослідження є аналіз соціально-економічної ефективності механізму фінансування місцевого розвитку, що передбачає паритетне залучення фінансових ресурсів усіх категорій вигодонабувачів: міжнародних донорів, держави, місцевого бізнесу, територіальної громади (механізм партисипативного фінансування).

Результати дослідження. Спільний Проект Європейського союзу та Програми розвитку ООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» (МРГ) започатковано в Україні у вересні 2007 року. Проект впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні за підтримки Уряду України. На місцевому рівні він співпрацює з громадами-учасницями (самоврядні організації громад, активісти та безпосередні мешканці громад) та місцевими органами влади (сільські, селищні, міські голови та ради, районні ради, районні державні адміністрації).

Згідно фінансового плану проект МРГ надавав невеликі гранти для впровадження мікропроектів громад на основі принципу самопомогти та в рамках співпраці приватно-державного сектору, де кожен партнер має внести свою частку для розвитку. Механізм фінансування за програмою проекту передбачав, що частка вартості мікропроектів фінансується за рахунок членів громад (не менше 5%), інші витрати фінансувалися з центрального та місцевих бюджетів (45%), участь МРГ становила приблизно половину усіх внесків (50%).

Проект підтримує ініціативи місцевих громад із покращання умов проживання та базової соціальної інфраструктури, наприклад відновлення фельдшерсько-акушерських пунктів, покращання управління водопостачанням, захисту навколишнього середовища, ефективності використання енергоресурсів та послуг місцевого транспорту.

Проект працює в селах, селищах та малих містах із населенням до 10 тис. чол. Поряд

із допомогою в розвитку та самоорганізації громад-учасниць проект пропонує грантову підтримку, яка може стати стартовим капіталом для реалізацію їхніх ініціатив (до 7 300 євро та не більше 50% від кошторису ініціативи).

Інша половина бюджету ініціатив громад фінансується за рахунок внеску мешканців громади (не менше 5%), приватного сектору та коштів державного і місцевих бюджетів. Таким чином, за рахунок партисипативного фінансування налагоджувались механізми взаємодії між громадою, центральною та місцевою владою, донорською спільною та приватним сектором.

Перша фаза проекту МРГ розпочалась у грудні 2007 року і мала бюджет 13,3 млн євро. За 3,5 роки діяльності проект допоміг більше 1000 сільських громад покращити умови проживання спільними зусиллями та в партнерстві з місцевою владою. Тривала перша фаза проекту МРГ до 6 червня 2011 року. За цей період встановлено партнерство з 25 регіонами, 209 районами та більше 1100 місцевими радами (із населенням до 10000 осіб).

У рамках I фази проекту МРГ було реалізовано 1303 проекти громад. Голосуванням на загальних зборах громади самі обирали пріоритети для своїх проектів. Таким чином, 59% громад запровадили енергоощадні заходи в сільських школах, дитячих садках та медичних закладах, 21% здійснили ремонт амбулаторій/ФАПів та закупівлю медичного обладнання; 15% громад провели або відремонтували систему водопостачання; 4% проектів стосувалися закупівлі шкільного автобусу; 1% – проекти, спрямовані на збереження навколишнього природного середовища. Середня вартість проекту громади складала близько 150 тис. грн.

На реалізацію ініціатив громад проект МРГ виділив близько 91 млн грн, ще близько 88 млн грн виділено з місцевих бюджетів як співфінансування, біля 14 млн грн зібрали самі громади, а 3 млн грн інвестував приватний сектор.

Друга фаза спільного проекту Європейського Союзу та програми розвитку ООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» (МРГ-II) розпочалася 7 червня 2011 року й триватиме 4 роки. Проект і надалі співфінансує та виконує Програма розвитку ООН в Україні.

Загальна мета Проекту МРГ-II полягає у створенні сприятливого середовища для довгострокового соціально-економічного розвитку на місцевому рівні шляхом розвитку місцевого самоврядування та підтримки ініціатив, спрямованих на розвиток громад на всій території України.

Конкретними цілями фази МРГ-II є:

- сприяння поширенню підходу, орієнтованого на громаду, до питань місцевого врядування та сталого розвитку;
- підвищення енергоефективності на місцевому рівні;
- підтримка створення центрів із управління знаннями з мобілізації громад і спільного управління та мережі поширення передового досвіду.

Ця фаза проекту МРГ має бюджет 17,1 млн євро (із яких 98,4% – внесок ЄС та 1,6% – внесок ПРООН), який буде спрямовано на підтримку сталого соціально-економічного розвитку на місцевому рівні.

Нас зацікавило, який саме вплив має механізм партисипативного фінансування проекту МРГ на соціально-економічне життя сільських громад, що беруть у ньому участь. Безпосереднім предметом нашого дослідження стали зміни в економічних показниках розвитку сільських громад Сумської області, що брали участь у першій фазі проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду». За період впровадження

першої фази проекту (2007–2011 роки) у 8 районах Сумської області було профінансовано 49 мікропроектів місцевого розвитку у 33 громадах на суму понад 8,7 мільйона гривень [1].

Для аналізу результатів участі громад у першій фазі проекту МРГ на економічні показники їх розвитку ми використали метод різниць (*difference-in-differences*), суть якого у знаходженні різниці між соціально-економічними показниками розвитку досліджуваних громад до (2006 рік) і після (2011 рік) участі в проекті «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» (Girma та ін., 2007). Для пошуку контрольних громад ми застосували метод метчингу (*matching on observables*) (Heckman та ін., 1997). Для кожної громади учасниці першої фази була визначена контрольна громада, найближча за показниками соціально-економічного розвитку. Вибірка складала 127 громад (33 громади, що брали участь у I фазі МРГ/ПРООН; 94 контрольні громади).

Під час аналізу була використана статистична база даних соціально-економічного розвитку громад, сформована під час паспортизації сіл Сумської області в 2011 році [2].

Ми оцінили вплив участі в проекті «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» на зміну наступних соціально-економічних показників: чисельність постійного населення в селі; кількість домашніх господарств; автобусне сполучення (кількість рейсів на день); кількість вулиць в селі; кількість людей, що виїхали з села, на душу населення; чисельність населення, зайнятого в усіх сферах діяльності, на душу населення; чисельність населення, зайнятого за межами села, на душу населення; чисельність померлих на душу населення; чисельність населення, зайнятого підприємницькою діяльністю, на душу населення; кількість місць у школах та дитячих садках; кількість відвідувань медичних закладів.

Зважаючи на специфіку організаційного механізму проекту, ми застосували метчинг на основі різних груп показників із метою визначення контрольних громад. Було знайдено громади, подібні за трьома соціально-економічними показниками: 1) кількість домашніх господарств; 2) чисельність населення, зайнятого в усіх сферах діяльності; 3) автобусне сполучення (кількість рейсів на день). Ці три показники з доступної нам статистичної інформації найбільш системно характеризують соціально-економічний стан громад. Метчинг на основі більшої кількості показників не дав достатньої кількості контрольних громад.

Результати регресійного аналізу за допомогою програми STATA при використанні контрольних громад знайдених за допомогою метчингу за соціально-економічними показниками наведені в таблиці 1.

Дані таблиці 1 засвідчують позитивний значимий вплив участі громад у проекті МРГ на такі показники їх розвитку, як «чисельність постійного населення в селі»; «кількість людей, що виїхали з села, на душу населення»; «автобусне сполучення»; «чисельність населення, зайнятого в усіх сферах діяльності, на душу населення»; «чисельність населення, зайнятого за межами села, на душу населення», «кількість місць у школах та дитячих садках».

Не дивлячись на те, що проект МРГ мав чітко виражений інфраструктурний характер, ми вважаємо, що можливо навіть більш важливим його досягненням стала соціальна мобілізація жителів громад, яка призвела до активізації «дрімаючого» потенціалу колективних дій і бажання людей допомогти самим собі.

Ми вирішили перевірити цю гіпотезу на основі аналізу соціального розвитку соціального капіталу у тих сільських громадах Сумської області, що брали участь у першій фазі проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду». Для аналізу теж

було використано метод різниць (difference-in-differences), суть якого в даному випадку полягала в знаходженні різниці між показниками соціального капіталу досліджуваних громад в 2007 і 2011 роках, тобто «до» і «після» участі у проекті «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду».

Таблиця 1 – Регресійний аналіз впливу фінансового механізму проекту МРГ на соціально-економічні показники розвитку громад

№	Соціально-економічні показники розвитку громад	Ефект проекту
1	Чисельність постійного населення в селі	0,034*
2	Кількість домашніх господарств	0,031
3	Автобусне сполучення (кількість рейсів на день)	0,084+
4	Кількість вулиць в селі	0,010
5	Кількість людей, що виїхали з села, на душу населення	-0,200+
6	Чисельність населення, зайнятого в усіх сферах діяльності, на душу населення	0,242**
7	Чисельність населення, зайнятого за межами села, на душу населення	-1,251*
8	Чисельність померлих на душу населення	-0,133
9	Чисельність населення, зайнятого підприємницькою діяльністю, на душу населення	0,727
10	Кількість місць у школах та дитячих садках	0,217**
11	Кількість відвідувань медичних закладів	-0,022

+ p<0.10, * p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001

Для вимірювання соціального капіталу на підставі найбільш часто використовуваних у світовій практиці методик (Integrated Questionnaire for the Measurement of Social Capital worked out by the World Bank (2011), The World Values Survey (2011), The European Social Survey (2002) and The Social Capital Question Bank (2011)) разом з Т. Голець (CERGE-EI, м. Прага, Чехія) та Н. Костюченко (СумДУ, м. Суми, Україна) була розроблена анкета та методологія дослідження, адаптована під цілі дослідження та специфіку опитуваних домогосподарств.

Основні складові соціального капіталу, які вимірювалися в ході проведеного соціологічного опитування: загальні норми (чесність, порядність та ін), довіра, схильність до взаємодії та кооперації, солідарність, (анти) патерналізм, наявність спільних традицій, довгострокова орієнтація, схильність до ризику, включення у процес прийняття рішень та ін.

Вибірка складала 126 громад (33 громади, які беруть участь у I фазі проекту МРГ та 94 контрольні громади). Одиницею аналізу стало домогосподарство в громаді. Було опитано 1545 домогосподарств, що становить близько 10 % від їх загальної чисельності.

Кожна складова соціального капіталу оцінювалася за шкалою від 1 до 5 на підставі відповідей респондентів (лідерів домогосподарств) на групу запитань, пов'язаних із цією характеристикою (1 – найнижче значення, 5 – найвище значення відповідної характеристики).

Варто зауважити, що порівняння числових значень характеристик соціального капіталу українських громад із показниками спільнот Європейського Союзу демонструє відставання характеристик соціального капіталу українських громад у порівнянні з

громадами країн ЄС в середньому на 20%.

У якості контрольних громад при дослідженні впливу проекту МРГ на громади-учасники I фази були використані громади-учасники II фази проекту МРГ з подібними критеріями відбору на початковому етапі проекту (*pipeline matching aimed to deal with selection and self – selection biases* [8]). Це дозволило уникнути помилки відбору, оскільки методологія відбору учасників I і II фази проекту МРГ залишилася практично незмінною. У II фазі порівняно з I фазою змінився лише один критерій відбору (потреба у підвезенні дітей сільських громад до школи), проте факторний аналіз показав, що його вплив на вибір учасників проекту МРГ є мінімальним, і в II фазі проекту МРГ він виключений, оскільки всі села мали підвезення дітей до шкіл.

Далі для кожної громади-учасниці I фази проекту МРГ була визначена контрольна громада (учасник II фази) з того ж району, близька за показниками соціально-економічного розвитку.

Метод *pipeline matching* припускає, що громади, відібрані в II фазу проекту МРГ (станом на 2011 рік), схожі на громади I фази проекту в момент їх відбору (тобто станом на 2007 рік) [9; 15]. Тоді різниця між показниками цих громад показує ефект дії проекту МРГ, і ми можемо використовувати для аналізу дані по соціальному капіталу, отримані в результаті дослідження в 2011 році.

Дослідження впливу фінансового механізму проекту МРГ на соціальний капітал громад-учасниць продемонструвало збільшення практично усіх характеристик соціального капіталу (таблиця 2).

Таблиця 2 – Підсумкові результати регресійного аналізу впливу проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» на характеристики соціального капіталу

Характеристики соціального капіталу	Ефект участі
Традиції в громаді	0,538***
Інформація та комунікація	0,162*
Включеність у громадську діяльність	0,256***
(Анти) патерналізм	0,455**
Рівень довіри	0,160*
Солідарність та інтеграція	0,137+
Загальні моральні та культурні норми	0,094
Колективна діяльність та співпраця	0,274***

+ p<0.10, * p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001

Результати проведеного дослідження впливу проекту МРГ на соціальний капітал громад-учасниць засвідчили, що найбільшому впливу піддаються такі характеристики соціального капіталу, як наявність традицій у громаді, інформованість, (анти) патерналізм, колективні дії і кооперація.

Висновки і перспективи подальших наукових розробок. Проаналізувавши вплив механізму партисипативного фінансування міжнародного проекту ЄС і ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» на соціально-економічні показники розвитку громад-учасниць, можна зробити висновок, що спосіб фінансування виступив тим інститутом, який мотивував місцеві спільноти до самоорганізації, ініціативної діяльності та плідної співпраці з владою.

Цей висновок підтверджується і висловлюваннями регіональних експертів – у

цілому схему партисипативного фінансування вони оцінюють як ефективну [3]. Головна цінність цієї моделі фінансування у синергетичному ефекті – всі учасники отримують результат, який кожен окремо не зміг би досягти.

Перспективи подальших наукових досліджень цієї проблематики полягають у оцінці довготривалості позитивних ефектів впливу механізму партисипативного фінансування та розробці інституційної бази імплементації цього механізму у державні програми місцевого соціально-економічного розвитку. Без такої державної політики фінансовий потенціал територіальних громад і приватного бізнесу у процесі місцевого розвитку буде і надалі залишатися недовикористаним.

Література

1. *Офіційний сайт проекту «Community-Based Approach to Local Development»* [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : www.cba.org.ua.
2. *Паспортизація сільських населених пунктів* [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : http://www.sau.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1664&catid=194&Itemid=239&lang=uk. – Назва з екрану.
3. *Результати соціологічного дослідження «Оцінка впливу підходу до місцевого розвитку за участі громад, реалізованого в Україні у проектах ПРООН, що фінансувалися Європейським Союзом та іншими донорами»* [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : http://www.cba.org.ua/one/images/stories/documents/CBA_publications/CBA_LQ.pdf – Назва з екрану.
4. *Chase, R. & Holmemo, C. (2005). Community Driven Development and Social Capital: Impact Designing a Baseline Survey in the Philippines. Social Development Department. Report No: 32405-PH, 1-108. Available at* <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/EASTASIAPACIFICEXT/EXTTEAPREGTOPSOCDEV/0..contentMDK:20589113~pagePK:34004173~piPK:34003707~theSitePK:502940,00.html>.
5. *Dongier, P., Domelen, J. V., Ostrom, E., Ryan, A., Wakeman, W., Bebbington, A., ..., Polski, M. (2001). Community-driven development. In World Bank, Poverty Reduction Strategy Paper Sourcebook, 1. Washington, D.C., 1-32.*
6. *Girma, S., & Görg, H. (2007). Evaluating the foreign ownership wage premium using a difference-in-differences matching approach. Journal of International Economics, 72, 97–112.*
7. *Hardin, G. (1968). The Tragedy of the Commons. Science. New Series, 162(3859), 1243-1248.*
8. *Heckman, J., Ichimura, H., Smith, J., & Todd, P. (1997). Matching as an econometric evaluation estimator: evidence from evaluating a job training programme. Review of Economic Studies 64, 605–654.*
9. *Khandker, Shahidur R., Koolwal, Gayatri B., Samad, Hussain A. (2010). Handbook on impact evaluation : quantitative methods and practices. The World Bank.*
10. *Mansuri, G., & Rao, V. (2004). Community based and driven development: a critical review. The World Bank Research Observer, 19 (1), 1-39.*
11. *Olson, M. (1965). The logic of collective action: public goods and the theory of groups. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.*
12. *Ostrom E. (1990). Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action / E. Ostrom. – Cambridge: Cambridge University Press, 1990.*
13. *Tanaka, S., Singh, J., Songco, D., & Maclean, J. (2006). A review of community-driven development and its application to the Asian development bank, 100 // available at* <http://www.adb.org/Documents/Participation/Review-CDD-Application-ADB.pdf>.
14. *Walker, T. F. (2011). Community involvement in public goods provision: Evidence from a field experiment in Ghana. International Growth Centre. Working Paper 11/0069, 1-28.*
15. *Walker, I., Cid, R., Ordonez, F., & Rodriguez, F. (1999). Ex-Post Evaluation of the Honduran Social*

- Investment Fund (FHIS 2). Produced by ESA Consultants, Honduras, for the World Bank, Latin American and Caribbean Region (LCSHD).
16. *The European Social Survey*. SOURCE QUESTIONNAIRE (Round 1, 2002/3). Available at http://www.europeansocialsurvey.org/index.php?option=com_content&view=article&id=63&Itemid=98.
17. *Online Data Analysis in the World Values Survey*. Available at <http://www.wvsevsdb.com/wvs/WVSanalyzeStudy.jsp>.
18. *Ruston, D. & Akinrodoye, L. (2002). Social Capital Question Bank. Social Analysis and Reporting Division.* Available at <http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&src=s&source=web&cd=2&ved=0CEkQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.ons.gov.uk%2Fons%2Fguide-method%2Fuser-guidance%2Fsocial-capital-guide%2Fthe-question-bank%2Fsocial-capital-question-bank--pdf-document.pdf&ei=VE3wT9uvKu3P4QSa7LD8DQ&usq=AFQjCNHbvHSJDrxMkrqhbduicg0mAYgZRQ&sig2=ZXDqZjtwaByrAsyAuKUXFg>.
19. *Social capital survey of The World Bank*. Available at <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/TOPICS/EXTSOCIALDEVELOPMENT/EXTTSSOCIALCAPITAL/0,,contentMDK:20193049~menuPK:418220~pagePK:148956~piPK:216618~theSitePK:401015,00.html>.

Отримано 11.09.2013 р.

**Механизм партисипативного финансирования местного развития:
сущность и социально-экономические последствия**

Ю. Н. ПЕТРУШЕНКО*

** кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономической теории
Сумского государственного университета,
ул. Р.-Корсакова, 2, г. Сумы, 40007, Украина,
тел.: 00-380-542-606827, e-mail: yuriy.petrushenko@gmail.com*

Дефицит финансовых ресурсов, необходимых для решения проблем жизнедеятельности украинских местных сообществ, актуализирует вопрос разработки новых финансовых механизмов, позволяющих расширить финансовую базу местного развития. В данном исследовании анализируется эффективность партисипативного финансирования, как одного из таких механизмов. Исследование влияния механизма партисипативного финансирования проекта Европейского Союза и Программы развития ООН «Местное развитие, ориентированное на сообщество» на социально-экономическое развитие украинских территориальных сообществ позволило сделать вывод, что способ финансирования выступил тем институтом, который мотивировал местные сообщества к самоорганизации, инициативной деятельности и плодотворному сотрудничеству с властью. Результаты анализа продемонстрировали положительное влияние партисипативного финансирования как на экономические показатели развития местных сообществ в краткосрочной перспективе, так и на характеристики социального капитала сообществ, что может стать фактором досрочного экономического развития. Этот вывод подтверждают региональные эксперты – в целом схему партисипативного финансирования они оценивают как эффективную. Главная ценность этой модели финансирования в синергетическом эффекте – все участники получают результат, которого каждый в отдельности не смог бы достичь.

Ключевые слова: партисипативное финансирование, местное развитие, территориальное сообщество, социальный капитал.

**Mechanism for Participatory Financing of Local Development:
Essence, Social and Economic Impacts***

YURIY M. PETRUSHENKO*

** C. Sc. (Economics), Associate Professor,
Department of Economic Theory, Sumy State University
R.-Korsakova Street, 2, Sumy, 40007, Ukraine
phone: 00-380-542-606827, e-mail: yuriy.petrushenko@gmail.com*

The lack of financial resources needed to solve the everyday problems in Ukrainian local communities actualize the issue of working out new financial mechanisms to enhance financial base for local development. The effectiveness of participatory financing as one of such mechanisms is examined in the paper. Investigation of the impact of the mechanism of participatory financing of the European Union and UNDP “Community based approach to local development” on social and economic development of Ukrainian local communities leads to the conclusion that the method of financing acts as an institution which motivates the local community self-organization, initiative activity and productive cooperation with the authorities. The analysis showed a positive impact of participatory financing both on economic indicators of local community development in the short run and on the characteristics of the communities’ social capital which could be a factor for long term economic development. This conclusion is supported by regional experts. Generally they evaluate the scheme of participatory financing as an effective one. The main value of this model of financing is a synergistic effect (all the participants get result that they could not achieve individually).

* The work on this article was supported by an individual grant №12-0991 from the Economics Education and Research Consortium, Inc. (EERC), with funds provided by the Global Development Network.

Keywords: participatory financing, local development, community, social capital.

JEL Codes: G32, H72, O18, R5

Tables: 2; *References:* 19

Language of the article: Ukrainian

References

1. The official site of the United Nations Development Program (UNDP) “Community-based approach to local development”, <http://www.cba.org.ua>. (In Ukrainian)
2. *Conditioning of rural areas*, http://www.sau.sumy.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1664&catid=194&Itemid=239&lang=uk. (In Ukrainian)
3. Results of the survey “*Evaluation of the impact of community-based approach to local development implemented in Ukraine by UNDP projects financed by the European Union and other donors*”, http://www.cba.org.ua/one/images/stories/documents/CBA_publications/CBA_LQ.pdf – Назва з екрану. (In Ukrainian)
4. Chase, R. & Holmemo, C. (2005). Community Driven Development and Social Capital: Impact Designing a Baseline Survey in the Philippines. Social Development Department. Report No 32405-PH, 1-108, <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/EASTASIAPACIFICEXT/EXTEAPREGTOPSOCDEV/0..contentMDK:20589113~pagePK:34004173~piPK:34003707~theSitePK:502940.00.html>.

5. Dongier, P., Domelen, J. V., Ostrom, E., Ryan, A., Wakeman, W., Bebbington, A., ..., Polski, M. (2001). *Community-driven development*. In *World Bank, Poverty Reduction Strategy Paper Sourcebook*, 1. Washington, D.C., 1-32.
6. Girma, S. & Görg, H. (2007), "Evaluating the foreign ownership wage premium using a difference-in-differences matching approach," *Journal of International Economics*, 72, 97–112.
7. Hardin, G. (1968). The Tragedy of the Commons. *Science. New Series*, 162 (3859), 1243-1248.
8. Heckman, J., Ichimura, H., Smith, J., & Todd, P. (1997), "Matching as an econometric evaluation estimator: evidence from evaluating a job training programme," *Review of Economic Studies*, 64, 605–54.
9. Khandker, Shahidur R., Koolwal, Gayatri B., Samad, Hussain A. (2010). *Handbook on impact evaluation: quantitative methods and practices*. The World Bank.
10. Mansuri, G., & Rao, V. (2004). Community based and driven development: a critical review. *The World Bank Research Observer*, 19(1), 1-39.
11. Olson, M. (1965). *The logic of collective action: public goods and the theory of groups*, Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
12. Ostrom E. (1990). *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*, Cambridge: Cambridge University Press, 1990.
13. Tanaka, S., Singh, J., Songco, D., & Maclean, J. (2006). *A review of community-driven development and its application to the Asian development bank*, 100, <http://www.adb.org/Documents/Participation/Review-CDD-Application-ADB.pdf>.
14. Walker, T. F. (2011), *Community involvement in public goods provision: Evidence from a field experiment in Ghana*. International Growth Centre. Working Paper 11/0069, 1-28.
15. Walker, I., Cid, R., Ordonez, F., & Rodriguez, F. (1999). *Ex-Post Evaluation of the Honduran Social Investment Fund (FHIS 2)*. Produced by ESA Consultants, Honduras, for the World Bank, Latin American and Caribbean Region (LCSHD).
16. *The European Social Survey*. SOURCE QUESTIONNAIRE (Round 1, 2002/3), http://www.europeansocialsurvey.org/index.php?option=com_content&view=article&id=63&Itemid=98.
17. Online Data Analysis in the World Values Survey. Available at <http://www.wvsevsdb.com/wvs/WVSAnalyzeStudy.jsp>.
18. Ruston, D. & Akinrodoye, L. (2002). *Social Capital Question Bank*. Social Analysis and Reporting Division, <http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CEkQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.ons.gov.uk%2Fons%2Fguide-method%2Fuser-guidance%2Fsocial-capital-guide%2Fthe-question-bank%2Fsocial-capital-question-bank--pdf-document.pdf&ei=VE3wT9uvKu3P4QSa7LD8DQ&usq=AFQjCNHbvHSDrXmkrqhbduicg0mAYgZRO&sig2=ZXDqZjtWabyrAsyAuKUXFg>.
19. *Social capital survey of The World Bank*, <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/TOPICS/EXTSOCIALDEVELOPMENT/EXTTSCIALCAPITAL/0,,contentMDK:20193049~menuPK:418220~pagePK:148956~piPK:216618~theSitePK:401015.00.html>.